

# CAMPAGNEBRIEF

H A N D I N H A N D

Driemaandelijks • jaargang 22 / 2014 • nr. 2 • april - mei - juni • Afgiftekantoor: 2099 Antwerpen X

Afzender: Hand in Hand vzw, Sint-Jacobsmarkt 82, 2000 Antwerpen



## Hoe voelt het om te solliciteren

Als laatste actie voor de verkiezingen maakten we een grappig en wat provocerend filmpje over discriminatie op de arbeidsmarkt. Stand-upcomedian Bert Gabriëls schreef het scenario en speelde samen met Chokri Ben Chikha de hoofdrol. Regisseurs Adil El Arbi en Bilal Fallah leggen uit: *"We beseffen dat er nog veel gedaan moet worden om discriminatie op de werkvloer weg te werken. Humor leek hiervoor een fantastische manier om een boodschap over te brengen."* Ludo Segers, voorzitter van Hand in Hand, vult aan: *"Met dit filmpje bieden we een spiegel hoe mensen uit etnisch-culturele minderheden zich moeten voelen als ze tijdens hun zoektocht naar werk keer op keer botsen op vooroordelen. Misschien niet zo openlijk maar minstens even venijnig door allerlei niet ter zake doende opmerkingen en insinuaties."* Het filmpje was een instant succes. Het facebookbericht waarin we het aankondigden werd druk gedeeld en werd op een paar dagen tijd meer dan 18000 keer aangeklikt. Het filmpje zelf werd uiteindelijk meer dan 20000 keer bekeken. Het verscheen ook op deredactie.be (de online-nieuwssite van de VRT) en kwam ter sprake in Café Centraal, het verkiezingsprogramma van Radio 1.

Voor wie het filmpje nog niet gezien heeft, het is nog steeds te vinden op onze website [www.jobdiscriminatie.be](http://www.jobdiscriminatie.be) of rechtstreeks op You Tube (<https://www.youtube.com/watch?v=70YrouBD-I4> )

Begin juni beheerste het thema racisme plots weer de opiniepagina's. De Standaard pakte uit met een onthullend dossier over racisme bij de Antwerpse politie, gericht op een – overigens veel te klein aandeel – *“allochtone”* collega's. Kort daarna bekladde iemand de gevel van VRT-journalist Peter Verlinden met het racistische scheldwoord *“neger”*, wegens de huidskleur van zijn echtgenote. Verlinden bond de kat de bel aan door te wijzen op het gebrek aan reactie van media en politiek op de racistische strapatsen van de kopman van het VB in aanloop naar de verkiezingen. Vooral dit laatste veroorzaakte een kleine mediastorm in de klassieke en sociale media.

Een hele reeks stemmen van *“nieuwe Vlamingen”* hadden hier zo hun bedenkingen bij (zie ook kader-tjes verderop). Ten eerste over de werking van de media zelf. Het is nogal opvallend dat een dergelijk incident pas indruk maakt als er een Bekende Vlaming bij betrokken is. Het structurele racisme dat leidt tot een permanente maar veel meer anonieme discriminatie bij tewerkstelling, huisvesting of onderwijs, komt veel minder aan bod en wordt constant geminimaliseerd. De empathie van de gemiddelde Vlaming ligt hier een stuk lager en dat wordt ook weerspiegeld in de berichtgeving. Ligt het niet aan de sollicitant zelf dat hij geen werk vindt?

Ten tweede was het opvallend stil op het politieke terrein. Anders zijn politici er als de kippen bij om

snel te reageren op crisissen die in de media aan bod komen. Van steekvlampolitiek was deze keer geen sprake, zelfs niet van een pruttelend vuurtje. Dit doet ons vrezen voor een structurele aanpak van racisme en discriminatie de komende jaren. Verder in dit nummer geven we een overzicht van wat de politieke partijen beloofd hebben naar aanleiding van de verkiezingen maar beloftes zijn nog geen beleid. Waakzaamheid is geboden. Na de zomer gaan we hier verder op door.

Ten derde kwam in het resulterende debat op de klassieke én sociale media een interessante discussie aan bod over wat racisme nu eigenlijk is. *Racisme zit in elk van ons*, zei ook Stromae. Dat is juist en tegelijk onjuist. Juist, omdat elke mens wel een neiging heeft om in veralgemeningen en vooroordelen te denken en daarnaar, bewust of vaker nog onbewust, te handelen. De stap van angst voor het vreemde naar racisme is snel gezet. Maar het is ook onjuist, omdat het niet het volledige verhaal vertelt. Racisme als sociologisch (niet psychologisch of biologisch) fenomeen heeft ook te maken met de samenleving waarin we leven, een samenleving die gevormd is in een welbepaalde historische context. Los van wat we daar als individu bewust zelf over denken, zijn hierdoor bepaalde machtsverhoudingen ontstaan die de ene groep bevoordelen ten opzichte van een andere. In de recente Europese geschiedenis heeft het kolonialisme en imperialisme hierin een

zeer bepalende rol gespeeld. De hegemonie van het westen over de rest van de wereld was (en is nog steeds) zo goed als onbetwist en dit ging (en gaat) gepaard met onderdrukking en uitbuiting van allerlei niet-Europese volkeren. Om een dergelijke uitbuiting beter verteerbaar te maken voor de eigen westerse bevolking, was racisme een bijzonder aangewezen ideologie, zeker als die verwoord werd als een vorm van superioriteitsdenken met paternalistische inslag. Denk maar aan het *“manifest destiny”* in Amerika, het *“brengen van de beschaving”*, *“het is in hun eigen bestwil”*, etc... Niemand ziet zichzelf immers graag als een gewelddadige onderdrukker die alleen in zijn eigen voordeel handelt. Racisme als ideologie ondersteunde zo de sociaal-economische, religieuze, politieke en militaire kolonisatie. Het leidde zelfs tot een soort geestelijke kolonisatie van de onderdrukten zelf, die zich gingen spiegelen naar de kolonisatoren en hun uiterste best deden om er bij te horen, zoals Frantz Fanon lang geleden al overtuigend aantoonde (*“Zwarte huid, blanke maskers”*). Maar deze *“kolonisatie van de geest”*, zoals Olivia Rutazibwa (zie verder) het verwoordde, heeft ook het denken van de Europeanen zelf vervormd.

Het resulterende superioriteitsdenken leeft immers nog steeds door en uit zich in onze samenleving onder meer als de vraag naar assimilatie van mensen met een migratieachtergrond, als ultieme ideaal van elke inburgerings- of integratie-inspan-

## Wat beloofden de politieke partijen om jobdiscriminatie aan te pakken?

We vroegen de politieke partijen hoe ze na de verkiezingen racisme en discriminatie bij aanwerving willen aanpakken en confronteerden hen met het platform van onze campagne.

### TER HERINNERING, ONZE CAMPAGNE TELDE TWEE KRACHTLIJNEN:

1) De overheid moet actief discriminatie en racisme bestrijden. Racisme is een misdrijf en de overheid mag dat niet ongestraft laten.  
2) De overheid moet evenredige arbeidsdeelname afdwingen. Voor alle functies en op alle functieniveaus moeten mensen met een migratieachtergrond evenredig aan het werk. De overheid sluit daarvoor resultaatsverbintenissen af en bouwt sociale en diversiteitsclausules in met streefcijfers voor overheidsopdrachten en subsidies.

In ons platform gaven we een aantal, volgens ons noodzakelijke, concrete maatregelen om bovenstaande krachtlijnen daadwerkelijk uit te voeren. Bij *“partijstandpunten”* op [www.jobdiscriminatie.be](http://www.jobdiscriminatie.be)

be vind je de mening van zes politieke partijen over de twee krachtlijnen en onze concrete voorstellen en/of eventuele alternatieven van de partijen waarvan ze denken dat die de tewerkstellingskloof én de discriminatie van etnisch-culturele minderheden kunnen aanpakken. Hieronder volgt een korte samenvatting.

### DE OVERHEID MOET ACTIEF OPTREDEN TEGEN RACISME EN DISCRIMINATIE

Groen, SPA, PVDA+ en CD&V zijn voorstander van een pro-actieve en harde aanpak van racisme en discriminatie. N-VA is ook tegen racisme maar waarschuwt tegelijk voor een *“heksenjacht”*. Ze staat weigerachtig tegen te veel overheidsop treden en pleit eerder voor zelfregulering. Open VLD benadrukt de voordelen van diversiteit voor de economische creativiteit maar ziet vooral nood aan een mentaliteitswijziging. De rol van de overheid is beperkt tot het benadrukken van de troeven van diversiteit en de bestrijding van racisme moet vooral via zelfregulering gebeuren.

Bovenstaande visie vertaalt zich ook in de houding tegenover concrete instrumenten om racisme en discriminatie aan te pakken. Groen, CD&V, PVDA+ en SPA zijn voorstander van praktijktesten en betere inspecties. N-VA en Open VLD geloven eerder in instrumenten van zelfregulering van de bedrijven zelf, zoals *“mystery shopping”*. CD&V wil de



### CAMPAGNESTEUN BEKENDE VLAMINGEN

#### JAN HAUTEKIET

*Werken is zoveel leuker met een bontebende: jong, oud, lang, kort, man, vrouw, blank, zwart, en alles daar tussenin, elk met zijn kunde, elk met zijn beperking.*

ning. Het zorgt ervoor dat elke vorm van anders zijn als snel als “cultureel minder” wordt aanzien. Het hoofddoekdebat is hier een mooi symbolisch voorbeeld van, omdat het enkel gevoerd wordt in termen van onderdrukking van vrouwen door de “achtergebleven” cultuur van de migranten versus onze zogenaamde rationele, open cultuur die vanuit de Verlichting, de scheiding van Kerk en Staat heeft bewerkstelligd en de gelijkwaardigheid van man en vrouw. Hierdoor blijft men blind voor een meer genuanceerde werkelijkheid, met bv. nood aan feminisme en het bestaan van emancipatorische bewegingen in alle samenlevingen (en uiteraard ook tegenreacties in alle samenlevingen).

Tegelijkertijd verbergt en onderhoudt dit racisme de werkelijke machtsverhoudingen, waardoor net minderheidsgroepen de facto gediscrimineerd worden. Het is vanuit een meerderheid immers makkelijk te stellen dat voor elke job de beste sollicitant moet worden aangenomen, “*wat voor kleur hij ook heeft*”, een standpunt waar op zich niets mis mee is, maar tegelijk te negeren dat mensen met een migratieachtergrond gewoon veel minder aangenomen worden, ook al zijn ze de beste kandidaat. Afkomst zou inderdaad niet mogen meespelen in een ideale wereld, maar doet dat in de realiteit toch. Dwingende streefcijfers zijn dan ook niet bedoeld om “*oneerlijk*” te zijn of om “*zwakkere*” kandidaten te bevoordelen, maar om een werkelijk bestaande achterstand van een

volledige groep recht te zetten. Goede intenties en mooie woorden blijken immers al jaren lang weinig zoden aan de dijk te zetten.

Een antiracistische beweging moet dan ook én de reële discriminatie bestrijden én tegelijk de racistische ideologie onderkennen die er aan ten grondslag ligt en die deze in stand houdt. Typisch voor een dergelijke ideologie is immers dat ze niet als dusdanig (h)erkend wordt en dat de meerderheid die er de vruchten van plukt of op zijn minst er geen last van heeft, er zich vaak niet van bewust is. Dat verklaart ook mee waarom racisme zo'n taboe is in Vlaanderen en waarom mensen zo gepikeerd reageren als ze van racisme beschuldigd worden, ook al zijn ze geen sympathisant van een extreemrechtse partij.

Op de vooravond van de verkiezingen werden we ook opgeschrikt door de dodelijke aanslag in het Joods Museum. Hand in Hand tegen racisme veroordeelt ondubbelzinnig elke vorm van geweld en de moord op onschuldige slachtoffers, wat de motivatie ook zij. Als antiracistische beweging, die de herinnering aan de Holocaust en het nazisme belangrijk vindt, zijn we bovendien bijzonder gevoelig voor een mogelijke heropflakking van de oude demonen van het antisemitisme. Joden worden op dit moment in de geschiedenis in België wel niet of nauwelijks meer gediscrimineerd, gelukkig maar, maar een aantal venijnige en racistische vooroordelen uit de voorbije eeuwen Europese en

christelijke geschiedenis blijven wel een hardnekkig leven leiden, ook in extreemrechtse kringen.

Toch willen we hier een belangrijke kanttekening maken. We vernemen net dat Ludo De Brabander van Vrede vzw beschuldigd wordt van antisemitisme omdat zijn organisatie harde kritiek heeft op de staat Israël en de wijze waarop deze de Palestijnen behandelt. Het gaat hier echter om twee verschillende zaken. Kritiek op Israël is volkomen legitiem en heeft niets met antisemitisme te maken. Dit geldt ook voor de steun aan gewelddoos verzet (boycot) tegen de nederzettingenpolitiek. Tegelijk willen wij ook waarschuwen voor een soort steekvlampolitiek waarbij elke terugkerende Syriëstrijder per definitie geïsoleerd wordt als een mogelijke terrorist. Terreuraanslagen moeten uiteraard zo goed mogelijk voorkomen worden maar het is een zeer verontrustende ontwikkeling als dit gepaard gaat met het versterken van het idee van de islamitische gemeenschap in Europa als een soort gevaarlijke vijfde colonne. Samen met andere ongenueerde berichtgeving over “*dé islam*”, leidt dit in de publieke opinie tot een vijandsbeeld, dat ons geen stap verder brengt. Wat we wel moeten doen, is de reële achterstelling van mensen met een migratie-achtergrond aanpakken en tegelijk elke vorm van racisme (en antisemitisme) bestrijden.

**Redactie Hand in Hand tegen racisme vzw**

melding van racisme stimuleren, Groen en PVDA+ willen de sanctionering opvoeren. SPA geeft de voorkeur aan door de sociale partners opgelegde maatregelen per sector maar de overheid kan wel de stok achter de deur zijn. Voor N-VA moet de wet worden nageleefd maar wil men dus geen heksenjacht. Klokkenluiders moeten wel beschermd worden, binnen een algemene regelgeving hierover. CD&V wil geen algemeen hoofddoekverbod behalve bij gezagsfuncties. Groen is tegen een verbod, evenals PVDA+ en SPA. Deze laatste partij ziet het recht op godsdienstvrijheid als een breekpunt, ook voor ambtenaren en leerkrachten.

N-VA heeft een uitgebreid standpunt over de hoofddoek. De partij is niet voor een algemeen verbod maar somt een reeks mogelijke situaties waarbij de hoofddoek wel verboden kan worden, zoals in een loketfunctie bij de overheid. In een school moet het mogelijk zijn maar de N-VA staat wel achter het algemeen verbod in het Gemeenschapsonderwijs. Bedrijven hebben het recht de hoofddoek te verbieden.

## HET AFDWINGEN VAN EVENREDIGE ARBEIDSDEELNAME

Groen, SPA en PVDA+ zijn voorstanders van ambitieuze, sectorale, bindende en controleerbare streefcijfers in de privésector. CD&V wil een verhoging van de arbeidsdeelname en spreekt over slimme streefcijfers per sector. Ook de N-VA is voorstander van meetbare doelstellingen en streefcijfers. Ze stelt wel uitdrukkelijk dat dit geen quota mogen zijn en dat ze voor de privésector geen extra planlasten mogen inhouden. Daar kiezen ze eerder voor een mentaliteitswijziging via sensibilisering. Open VLD is tegen “positieve discriminatie” maar wil inzetten op de bouwstenen van een tewerkstellingsbeleid zoals taal, kansen bieden, ... met een open blik op diversiteit.

Groen, PVDA+ en SPA zijn voorstander van een resultaatsfinanciering (in plaats van een inspanningsfinanciering) van diversiteitsacties door bedrijven, de andere partijen zijn hier zeer onduidelijk over. (zie verder op achterpagina)



## CAMPAGNESTEUN BEKENDE VLAMINGEN

### EVA DE ROOVERE

*Uit: Om Mee Te Slapen*

*(De jager, tekst&muziek: Eva De Roovere)*

*In elke kont dezelfde veren*

*Uit alle lijven hetzelfde sapsel*

*In elk gezicht dezelfde gaten*

*Op elke ziel dezelfde krassen*

*En elke eeuw dezelfde leiders*

*In elk gevecht dezelfde strijders*

*Voor elke dienst dezelfde goden*

*Voor elk gevoel dezelfde sloten*

*In elk hoofd dezelfde verzinsels*

*Voor elke leer dezelfde beginsels*

*Voor elk lied dezelfde rijmen*

*Voor elk sprookje hetzelfde einde*

## COLOFON

Dit is een uitgave van  
Hand in Hand tegen racisme vzw,

Sint-Jacobsmarkt 82  
2000 Antwerpen  
tel 03/281.15.05  
[www.anti-racisme.be](http://www.anti-racisme.be)  
[info@anti-racisme.be](mailto:info@anti-racisme.be)

Hand in Hand is lid van  
Vluchtelingenwerk Vlaanderen,  
United for Intercultural Action en ENAR

### REDACTIE

Marius Dekeyser en Ludo Segers

### VORMGEVING

[www.x-oc.com](http://www.x-oc.com)

### DRUK

De Wrikker, Berchem

### ADRESWIJZIGING

Is uw adres niet correct of  
gaat u weldra verhuizen?  
Laat ons iets weten a.u.b.

### WEBSITE

Voor meer info over de werking van  
Hand in Hand vzw, kan u altijd terecht  
op onze website,  
[www.anti-racisme.be](http://www.anti-racisme.be)  
of [www.jobdiscriminatie.be](http://www.jobdiscriminatie.be)

### GIFTEN

Wilt u de werking van Hand in Hand  
financieel ondersteunen? Stort een  
gift op ons rekeningnummer  
000-0000116-19.

IBAN BE 39 0000 0001 1619  
BIC BPOTBEB1

Vanaf minimaal 40 euro per jaar  
ontvangt u een fiscaal attest.

### PAPIEREN CAMPAGNEBRIEF OF E-ZINE

Vier maal per jaar ontvangt u een gratis  
Campagnebrief van Hand in Hand. We  
denken dat dit nog steeds nuttig is in  
deze digitale tijden, ook omwille van de  
oververzadiging van het e-mailverkeer.  
In de Campagnebrief gaan we ook iets  
dieper in op onze thema's en campag-  
nes dan in de korte berichten die we  
via e-mail versturen.

Wil u echter sneller nieuws of meer kort  
op de bal, laat ons dan uw e-mailadres  
weten en we bezorgen u voortaan ook  
ons e-zine met regelmatige campagne-  
oproepen. Of wil u liever geen papieren  
Campagnebrief meer, maar enkel  
digitale berichten, laat ons dan zeker  
ook iets weten. Vergeet ook niet om  
eventuele adreswijzigingen door te  
geven, waarvoor dank.

## HET AFDWINGEN VAN EVENREDIGE ARBEIDSDEELNAME (VERVOLG)

Wat de overheid betreft, is CD&V voorstander van een geactualiseerd streefcijfer bij de Vlaamse overheid. Federaal moet er een nulmeting komen en realistische streefcijfers met een actieplan. Groen hanteert een minimum van 10 % als streefcijfer bij de Vlaamse overheid en eist een diverse samenstelling van de selectiejury's. PVDA+ en SP.A willen meer ambitieuze streefcijfers. Ook de N-VA is voorstander van streefcijfers bij de overheid, maar waarschuwt wel voor teveel planlasten. Bij de Vlaamse overheid moeten de streefcijfers ook omhoog. Groen, PVDA+ en SP.A zijn voorstander van diversiteitsclausules bij openbare aanbestedingen. Het standpunt van de CD&V is wat onduidelijk, sommige leden zijn voor maar het staat niet in het verkiezingsprogramma. Open VLD is tegen en de N-VA waarschuwt andermaal voor planlast. Volgens die partij speelt dit ook in het voordeel van grote bedrijven omdat die hiervoor meer expertise in huis hebben. Ze vreest ook dat we ons juridisch op glad ijs begeven en dat dit de aanbestedingen zeer complex zal maken. Ze kiest daarom eerder voor sensibilisering van de bedrijven in kwestie.

Alle partijen beweren voorstander te zijn van het wegwerken van onnodige drempels in de zoektocht naar een job, maar de concrete klemtonen verschillen wel. CD&V wil bv. begeleiding bij diplomagelijkschakeling, taalgericht vakonderwijs en een taalrijke werkvloer. Groen wil een betere vertegenwoordiging in alle tewerkstellingsmaatregelen en aangepaste opleidingsinstrumenten. N-VA kiest voor meer taallessen en de SP.A wil alle arbeidsmarktinstrumenten goed inzetten. PVDA+ verzet zich tegen alle taal- en andere uitsluitingsmechanismen die geen verband houden met de jobinhoud.

Verder wil CD&V bedrijven belonen die "blinde sollicitaties" houden en is ze voorstander van interculturalisering van de welzijns- en zorgsector. Groen wil een diversiteitspact tussen de overheid en de sociale partners met onder meer streefcijfers bij opleidingen en dergelijke. Ze lanceert ook het idee van lokale ondernemershuizen voor etnisch ondernemerschap. PVDA+ wil inzetten op meer ontmoetingen tussen mensen van verschillende gemeenschappen.

Op de vraag naar breekpunten bij eventuele coalitiesprekken kregen we weinig concrete antwoorden. Voor Groen is de strijd tegen discriminatie prioritair en de eis naar evenredige arbeidsdeelname moet zowel in het Vlaamse als federale regeerakkoord. Hierboven vermelden we al het SP.A-standpunt over godsdienstvrijheid.

Tenslotte verwijzen we naar de meer gedetailleerde analyse van het Minderhedenforum van de reacties van de politieke partijen op hun memorandum, dat nauw verwant is met ons platform wat het thema arbeid betreft. Kif Kif gaat dieper in op de politieke bereidheid om praktijktesten in te voeren.

zie ook <http://jobdiscriminatie.be/partijstandpunten>

## CITATEN OPINIEMAKERS

**Samira Azabar** (BOEH): "Er is gewoon geen beleid dat krachtig genoeg is om racisme te bestrijden. Tal van internationale rapporten tonen aan dat het slecht gesteld is met de diversiteit in onze samenleving, maar in de politiek zijn er maar weinig mensen die bereid zijn dat aan te pakken. Dat zijn zaken waar de burger zich zorgen over zou moeten maken." (Solidair, 6 juni 2014)

**Maryam H'Madoun**, docente economie aan de Universiteit Antwerpen: "Racisme is heel moeilijk in een paar zinnen uit te leggen. Het is geen term die je gewoon kunt opzoeken in de Van Dale en dan denken dat je het begrepen hebt. Net als seksisme is racisme een systeem dat vooral berust op machtsverhoudingen. Het is de overtuiging, vaak onbewust, dat iemand vanwege bepaalde kenmerken minderwaardig is, en daarom uitgesloten kan worden. Platte racisten zijn daar bewust van overtuigd, maar ook mensen die denken dat ze helemaal niet racistisch zijn, kunnen daar toch uiting aan geven" (interview Knack, 4 juni 2014).

**Olivia Rutazibwa** (Docent en onderzoeker internationale politiek): "In een toespraak op de Open Forumdag van het Minderhedenforum eind maart riep ik daarom op om de volgende drie dingen te doen: 1) het racismedebat te blijven aangaan, hoe menonterend ook – negeren is geen optie dus – en vechten om de spelregels mee te bepalen; 2) ten volle inzetten op het dekoloniseren van onze geesten via a) een herschrijven van de mythologische geschiedenislessen, b) het plaats maken voor verzwegen stemmen en verhalen in onze kennisproductie vandaag en c) onophoudelijk blijven zoeken naar alternatieven die expliciet willen tornen aan de grond van uitsluiting en ongelijkheid in onze samenleving; 3) afscheid nemen van de idee van integratie en assimilatie." (MO, 11 juni 2014).

**Rachida Aziz**, modeontwerpster, ondernemster en activiste: "In 2020 zullen twee op de drie jongeren in Antwerpen een migratieachtergrond hebben. In Brussel zijn er nu al gemeenten waar meer dan 90 procent van de inwoners niet autochtoon is. De economie zal er heel hard onder lijden als die mensen worden uitgesloten als klant en als werknemer. België beseft dat, maar kiest er expliciet voor om er niets aan te doen. Dat komt omdat racisme diep ingebakken zit in onze samenleving". (DS, 7 juni 2014)

**Chika Unigwe**, schrijfster: "De strijd tegen racisme wordt effectiever wanneer blank en gekleurd samen vechten, met respect voor elkaar. Zo bouwen we namelijk betere bruggen" (MO, 13 juni 2014)